

Tarptautinė teisė

Pagrindinės tezės

Jei...

...domina pasaulio aktualijos ir norite suprasti, kaip teisiškai vertinti ISIS veiksmus, ginkluotą konfliktą Sirijoje, pabėgėlių krizę Europoje ar dronų atakas Pakistane?

...norite išmokti kritiškai mąstyti ir suprasti aplink Jus vykstančius procesus...

...esate smalsus moksleivis ir norite geriau pažinti pasaulį...

Tarptautinė teisė padės atsakyti į šiuos klausimus 😊

Kas yra tarptautinė teisė?

Tarptautinė teisė – tai savarankiška **teisės sistema**, kurios sutartinės ar paprotinės teisės normos **reguliuoja tarptautinius santykius** tarp tarptautinės teisės subjektų.

Tarptautinės teisės subjektai – dariniai, kurie **turi tarptautines teises** ir **vykdo tarptautines pareigas** bei **gina teises** reikšdami pretenzijas, pavyzdžiui, valstybė, tarptautinė organizacija ar tauta, siekianti nepriklausomybės, etc.

Kaip manote, ar fizinis asmuo, t.y. kiekvienas iš mūsų, yra tarptautinės teisės subjektas?

Kokia tarptautinės teisės paskirtis?

1945 m. buvo įkurta Jungtinės Tautos – tarptautinė organizacija organizacija, kuri:

- palaiko tarptautinę taiką ir saugumą, siekia sureguliuoti tarptautinius ginčus ir situacijas, kai gali būti pažeista taika;
- plėtoja draugiškus santykius tarp valstybių, grindžiamus tautų lygiateisiškumo ir laisvo apsisprendimo principu;
- skatina pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, nepaisant skirtingos rasės, lyties, kalbos bei religijos.

Kodėl tarptautinė teisė svarbi kiekvienam žmogui?

1948 m. priimta Visuotinė žmogaus teisių deklaracija skelbia, kad visi žmonės gimsta laisvi ir lygūs savo orumu ir teisėmis.

Žmogaus teisės – tai vertybės, priklausančios be išimties ir vienodai kiekvienam žmogui, nepriklausančios nuo teisinės sistemos ar kitų vietinių veiksmų.

Kokias žinote žmogaus teises?

Kodėl tarptautinė teisė svarbi moksleiviui?

Ar žinote, kad Jūs turite: teisę į mokslą? teisę į tėvų rūpestį? teisę į poilsį ir laisvalaikį? teisę žaisti? teisę dalyvauti pramoginiuose renginiuose? teisę kurti meno kūrinius? teisę reikšti savo įsitikinimus?

1989 m. priimta **Vaiko teisių konvencija** suteikia Jums pilietines, politines, ekonomines, socialines, sveikatos ir kultūrinės teises, kurių iš Jūsų **niekas negali atimti**.

Praktinė situacija (LAT nutartis 3K-3-203/2009)

Tarptautinė teisė aktuali ne tik reguliuojant tarptautinius santykius, bet ir sprendžiant šeimos ir kitus kasdienybėje susiklostančius santykius, kuriuos įprastai reguliuoja nacionalinė teisė. Lietuvos Aukščiausiajame Teisme buvo nagrinėjama byla, kur LAT teisėjai turėjo įvertinti, teisės normų, reglamentuojančių artimųjų giminaičių bendravimą su vaiku, aiškinimo ir taikymo klausimus.

T. J. yra R. G. ir V. G. vaikaitis. Vaiko motina– R. G. ir V. G. duktė E. J. mirusi, tėvas G. J. su sūnumi kurį laiką gyveno kartu su vaiko seneliais jų namuose, tačiau po to išsikėlė. Senelių teigimu, jie vaikaičiu rūpinosi nuo gimimo, todėl juos sieja stiprus emocinis ryšys. Tačiau vaiko tėtis trukdo jiems bendrauti su vaikaičiu, todėl seneliai kreipėsi į teismą, kad būtų apsaugoti vaiko interesai. Teismas turi įvertinti – **ar vaiko tėtis privalo užtikrinti vaiko teisę bendrauti su seneliais?**

Pagal Vaiko teisių konvencijos 1 straipsnį **vaiku laikomas kiekvienas žmogus, neturintis 18-os metų**, jei pagal taikomą įstatymą jo pilnametystė nepripažinta anksčiau. Tad Teismas priimdamas sprendimą rėmėsi tarptautinėmis sutartimis.

Teismas sprenddamas dėl vaiko bendravimo su artimaisiais giminaičiais nustatymo tvarkos, priminė, kad valstybė turi pareigą užtikrinti vaiko teisę į šeimos ryšius, jų normalų plėtojimą bei poreikį užtikrinti vaiko interesus (**Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 9, 18 ir kiti straipsniai**). Taip pat Teismas pažymėjo, kad kiekvieno asmens teisė į jo šeimos gyvenimo gerbimą įtvirtinta **Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnio 1 dalyje** bei remdamasis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika pažymėjo, kad šeimos gyvenimas tarp senelių ir vaikaičių gali būti ir tada, kai jie negyvena kartu, bet yra susiformavę glaudūs šeiminiai ryšiai, ypač kai dažnai bendraujama.

Teismas priėmė sprendimą, kad artimųjų giminaičių bendravimas su vaiku yra galimas, jeigu tai neprieštarauja vaiko interesams. Kadangi iš liudytojų parodymų žinoma, kad vaikas labai myli senelius, džiaugiasi juos matydamas, nori su jais bendrauti, nuspręsta, kad **atsakovas (tėtis) turi sudaryti sąlygas vaikui bendrauti su ieškovais (seneliais) ir nustatė bendravimo tvarką.**

Norite sužinoti daugiau?

Apsilankykite:

<http://www.unesco.lt/> - Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos puslapyje, kur sužinosite daugiau apie Jungtinių Tautų Organizaciją, jos veiklą, specializuotas įstaigas ir ką UNESCO saugo Lietuvoje;

www.urm.lt/ - Užsienio reikalų ministerijos puslapyje rasite visas tarptautines sutartis, kurios galioja Lietuvoje ir sužinosite kaip mes prisidedame prie taikos užtikrinimo pasaulyje;

<http://manoteises.lt/> - Lietuvos žmogaus teisių centro tinklalapyje, kur sužinosite, kokias turite teises ir kaip galite prisidėti gindamas kitų žmonių teises.

